

Handläggare
Siri Ersson
Telefon 08-508 27 324**Till**
Stadsbyggnadsnämnden**Redovisning av plansamråd och
ställningstagande inför granskning av förslag till
detaljplan för del av Akalla 4:1 m.fl.,
Tenstadalens dagvattenpark i stadsdelarna
Tensta och Solhem (dagvattenpark)****Förslag till beslut**

1. Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet.
2. Reviderat planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Avdelningschef

Louise Heimler

Enhetschef

SAMMANFATTNING

Planförslaget syftar till att möjliggöra en dagvattenpark med tillhörande tekniska funktioner så som dagvattendammar och pumphus. Dagvattenparken är en del i arbetet med att uppnå god vattenstatus i Bällstaån genom att rena dagvatten från Lunda verksamhetsområde. Därtill ska anläggningen fördröja vatten vid flöden till följd av stora regn. Detaljplanen syftar även till att skapa förutsättningar för ett park- och rekreationsområde, där rening av vatten är den sammanhållande länken mellan funktion och upplevelse.

Utveckling av en dagvattenpark på platsen möjliggör en fortsatt stadsutveckling längs Bällstaån. Bland annat möjliggörs utvecklingen av stadsutvecklingsområdet Bromstensstaden. Detaljplanens genomförande bedöms även motverka översvämning i befintliga bostadsområden nedströms. I det fortsatta arbetet ska det säkerställas att dagvattenparken utformas så att Mälärbananans stabilitet inte påverkas negativt.

Stockholms stad är markägare och Stockholm Vatten och Avfall är byggaktör. Exploateringsnämnden har markanvisat området till Stockholm Vatten och Avfall den 27 augusti 2020.

StadsbyggnadskontoretFleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och att slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

Bilagor: Plankarta, planbeskrivning och samrådsredogörelse GDPR

UTLÅTANDE

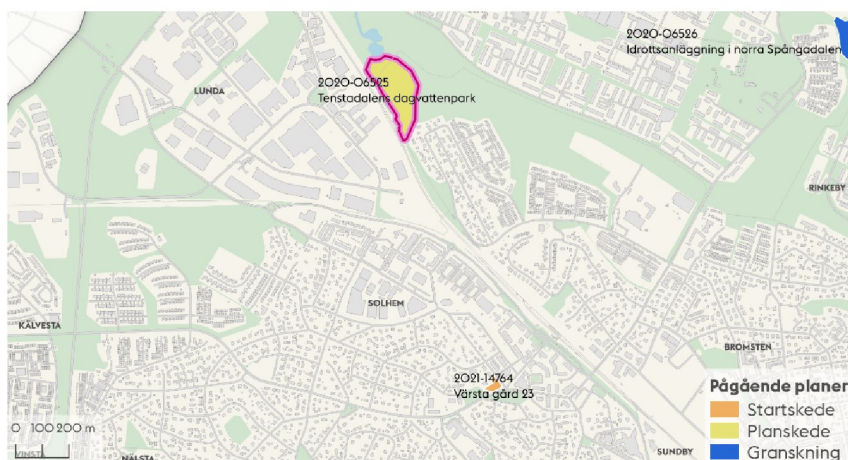
Syfte

Detaljplanens syfte är att möjliggöra för dagvattenpark med tillhörande tekniska funktioner så som dagvattendammar och pumphus. Dagvattenparken ska rena dagvatten från Lunda verksamhetsområde och fördröja vatten vid flöden till följd av stora regn. Detaljplanen syftar även till att skapa rekreativa värden.

Bakgrund

Plandata

Tenstadalen är belägen mellan stadsdelarna Tensta och Solhem och omfattar en del av fastigheten Akalla 4:1 m.fl. Planområdet avgränsas i väster av en nyligen genomförd detaljplan för Mälarbanan som möjliggör breddning av spårområde. Väster om Mälarbanan ligger Lunda verksamhetsområde. I norr angränsar planområdet till Hjulsta vattendammar och mot sydost avgränsas det av en befintlig gång- och cykelväg som följer Solhemsskogens bryn. Inom planområdet har det tidigare funnits en basebollplan. Planområdet omfattar en yta på cirka fyra hektar.

Karta som visar planområdets läge och avgränsning samt pågående detaljplaner och program i närområdet.

Pågående detaljplaner i området

Detaljplan för Värsta gård 23, dnr 2021-14764, pågår i anslutning till Spånga centrum längs Sörgårdsvägen. Detaljplanen innebär planläggning av flerbostadshus med lokaler och kontor. Detaljplanen är inför samråd.

Detaljplan för idrottsanläggning i norra Spångadalen, dnr 2020-06526, pågår nordöst om planområdet. Detaljplanen innebär planläggning för idrottsändamål. Detaljplanen är inför granskning.

Gällande detaljplaner

Gällande detaljplan för det aktuella området, *Förslag till ändrad stadsplan för kv Iglinge m.m.* (Pl 7520, del 1 och del 2), föreskriver idrottsändamål och allmän plats/park inom planområdet. Genomförandetiden har gått ut.

Markägoförhållanden

Stockholms stad är markägare.

Relaterade beslut och styrande dokument**Översiktsplan**

Platsen är utpekad som *naturmark* och *stadsutvecklingsområde - komplettering* i översiktsplanen. Det innebär att området kan kompletteras med bostäder, service, verksamheter, gator, parker, kultur och idrottsytor. Komplettering ska göras med utgångspunkt i kunskap om nuvarande karaktär, kvaliteter och behov. I översiktsplanen beskrivs lokala utvecklingsmöjligheter för varje stadsdel. Genom stadsutveckling ska sammankopplingen av Tensta mot Solhem och Rinkeby stärkas. Det är också angeläget att förbättra gång- och cykelvägarna mellan områdena samt att parkstråket i Spångadalen och Tenstadalen utvecklas med nya målpunkter. I Tensta är upprustning av det offentliga rummet, till exempel parker, högt prioriterat.

Riksintressen

Aktuellt område angränsar till Mälarbanan som är utpekad riksintresse för kommunikation.

Bromma flygplats ligger drygt fyra kilometer sydväst om området och utgör riksintresse för kommunikation. Det aktuella området befinner sig inom influensområdet för flyghinder.

Stockholms byggnadsordning

Platsen ligger inom stadsbyggnadskaraktären *storskalig stadsdel*. De storskaliga stadsdelarna präglades av modernismens idéer om separering av olika funktioner, grönska och en strävan efter ljus och luft i stadsrummen. En av vägledningarna, som är relevant för projektet, är att ta tillvara och utveckla den gröna karaktären med parkstråkens samband med omgivande grönstruktur som skapar ett nätverk av gröna promenader. Vägledning för att eftersträva att förena trafiksäkra miljöer, med ökad trygghet och orienterbarhet i stadsrummet vid förändringar, är också aktuell för planområdet.

Åtgärdsprogram för Bällstaån

De lokala åtgärdsprogrammen anger vilka åtgärder som behöver genomföras för att uppnå god ekologisk och kemisk status i sjöar och vattendrag. Bällstaån är en av Stockholms mest förorenade

vattenförekomster och detaljplanearbetet är en del i åtgärdsprogrammet för att förbättra vattenkvaliteten i ån.

Kommunala beslut i övrigt

Markanvisning

Exploateringsnämnden markanvisade den 27 augusti 2020 aktuell mark till Stockholm Vatten och Avfall för att möjliggöra en dagvattenpark inom del av fastigheten Akalla 4:1 m.fl.

Grönare Stockholm

Ett projekt för att utveckla delar av Tenstadalen pågår som en del av *Grönare Stockholm*, vilket är en särskild satsning inom Stockholms stad för att utveckla stadens parker och naturområden. Stadens ambition för parken i Tenstadalen, vars område ansluter till planområdet, är en attraktiv och trygg park med funktioner för alla åldrar. Förslaget omfattar plats för lek, aktivitet och mötesplatser. I samband med ombyggnaden av parken kommer befintligt cykelstråk att breddas för att förbättra standarden i enlighet med cykelplanens rekommendationer. Satsningen pågår perioden 2017-2022.

Nuvarande förhållanden

Planområdet består av öppen gräsmark och det har tidigare funnits en basebollplan på platsen. Stora delar av planområdet nyttjas i dag som uppställningsytor/arbetsområden för utbyggnaden av Mälarbanan, vilket har påverkat markytan. Bällstaån går öppet igenom större delen av planområdet innan den går in i en kulvert i planområdets södra del.

Flygbild över del av Tenstadalen och planområdet som är markerat med svart streckad linje.

Planförslaget

Syfte och huvuddrag

Dagvattenparken innehåller olika funktioner så som dagvattendammar, våtmark och pumphus. Dagvattenparken är en del i arbetet med att genom rening uppnå god vattenstatus i Bällstaån. Dagvattenparken ska rena vatten som kommer från Lunda verksamhetsområde, väster om planområdet. Anläggningen ska också fördröja vatten vid flöden till följd av stora regn för att undvika översvämning inom befintliga bebyggda områden. Utveckling av en dagvattenpark på platsen möjliggör också en fortsatt stadsutveckling längs Bällstaån. Bland annat möjliggörs utvecklingen av stadsutvecklingsområdet Bromstensstaden.

Genom detaljplanen skapas förutsättningar för ett park- och rekreationsområde, där rening av vatten är den sammanhållande länken mellan funktion och upplevelse.

Illustrationsplan över planområdet. Illustration: Ramboll.

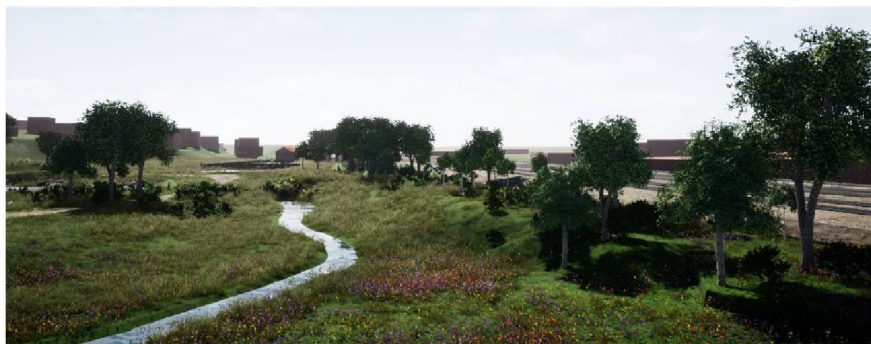
Förslag till ändringar inför granskning

Regleringen av befintligt gångstråk genom parken i nord-sydlig riktning ändras från gång till park. Efter samråd utreds geoteknik,

stabilitet och påverkan på Mälarbanan ytterligare vilket kan komma att påverka planförslaget. Det ska förtydligas att planförslaget medför att Mälarbanan, som utgör riksintresse för kommunikationer, kan tillgodoses.

Arkitektonisk idé

Dagvattenparken gestaltas som ett sammanhängande och tillgängligt parkområde där de nya dagvattendammarna tillsammans med Hjulsta vattendammar och Bällstaån ingår som viktiga delar i Tenstadalen. Nya gångvägar gör det möjligt att röra sig i området och att närma sig Bällstaån och dagvattendammarna från flera håll. Öppna ytor med fri sikt gör det lättare att orientera sig mellan områdets olika delar. På några platser går det att komma nära och undersöka de olika vattenmiljöerna på broar och utsiktsbrygga. Gestaltningen ska tydliggöra hur vattnet rör sig genom landskapet.

Åfåran föreslås flyttas för att öka det befintliga avståndet till Mälarbanan samt för att skapa fördröjningsvolymmer med flacka slänter. Vy mot söder med kulvertens öppning i bakgrund. Illustration: Ramboll.

För att tydliggöra anläggningens funktion varierar karaktär och växtlighet mellan dammarna. Dagvattenparken föreslås innehålla en variation av markväxter, buskar och träd. Gräsytor och ängsytor, anpassade efter olika fuktförhållanden, planeras.

Planerat pumphus gestaltas för att tydliggöra den ekologiska funktionen. Fasaden kläs med träspaljé för att växtlighet ska kunna etablera sig.

Stockholm Vatten och Avfall ansvarar för utformning, projektering och genomförande av dagvattenparken som ligger inom allmän plats. Utformning av allmän plats regleras inte i plankartan.

Planförslagets konsekvenser

En socialt sammanhållen stad

Detaljplanen bidrar till en socialt sammanhållen stad då den möjliggör en utveckling av sociala värden i området. Behov av att öka tillgängligheten till platsen, minska barriärverkan och öka tryggheten har identifierats. Det finns också ett behov av

mötesplatser. Åtgärder som kan vidtas för att bidra till positiva konsekvenser utifrån ett socialt perspektiv är exempelvis att skapa god skyltning och orienterbarhet och bevara viktiga siktlinjer och överblickbarhet. Andra åtgärder är att komplettera parken med funktioner för vila, möten, lek och kultur samt informera om dagvattenparkens funktion.

Trygghet

Ett genomförande av planförslaget bedöms bidra till att platsen rustas upp och upplevs omhändertagen, vilket kan leda till att fler människor rör sig i området. Hur mycket människor som rör sig i en miljö är ofta avgörande för upplevelsen av trygghet. Väl omhändertagna och välskötta platser upplevs också generellt som tryggare. En parkmiljö som upplevs som att den är till för alla, vilket är målet med dagvattenparken, kan också bidra till en känsla av tillhörighet och trygghet.

Jämställdhet

Ur ett jämställdhetsperspektiv finns en risk att parkmiljöer kan upplevas som otrygga under delar av dygnet beroende på till exempel utformning och belysning. Det är därmed av stor vikt att dagvattenparken går att överblicka och att den gestaltas på ett sätt som gör att det blir enkelt att orientera sig genom exempelvis öppna parkrum och gena vägar samt alternativa vägar att röra sig. Att skapa målpunkter för olika åldrar i det offentliga rummet kan bidra till att fler har en plats att mötas vilket är positivt ur ett jämställdhetsperspektiv.

Kulturmiljö i en växande stad

Tenstadalens nuvarande karaktär av sammanhängande och öppen dalgång bevaras genom förslaget, vilket innebär att kulturhistoriska värden värnas.

Arkitektur och gestaltning

Förslaget innebär att en del av Tenstadalen får en ny användning som innebär att rekreativa värden stärks genom att en gestaltad park skapas. Parkens gestaltning, som ska bidra till att öka förståelsen för dagvattenparkens funktion, bedöms bidra till en mer upplevelserik plats. Pumpstationen ska inordnas väl i miljön och vara en integrerad del av dagvattenparkens gestaltning.

Trafik och mobilitet

Detaljplaneförslaget bidrar positivt till framkomligheten för gång- och cykeltrafik i området genom nya stråk som ansluter till befintliga stråk. Med hjälp av nya gångvägar blir det möjligt att röra sig mellan olika delar av parken samt komma nära vattnet på olika platser.

Grön och vattennära stad

Planen bedöms förbättra nuvarande situation gällande naturmiljöer. Renare vattenmiljöer och ökad växtlighet kommer troligen locka fåglar, insekter och groddjur till området för vilo- och/eller fortplantningsmöjligheter. Utöver rikare djurliv kan tillkommande växtlighet gynna en mer robust biologisk mångfald.

Idrott och rekreation

Området är ett populärt rekreationsområde i dag och möjligheten till rekreation kommer stärkas ytterligare genom detaljplanens genomförande. Idrottsyta försvinner i och med detaljplanen men platsen bedöms inte som lämplig för idrott då det föreligger stor översvämningsrisk. En ny idrottsplats planeras i norra Spångadalen för att kompensera för detta.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Planförslaget kommer bidra till att nå upp till vattendirektivets krav om god vattenstatus i Bällstaån. Detta sker både genom ökad rening och förbättrad morfologi i vattendraget på sträckan mellan Hjulsta dammar och inloppet till kulverten inom planområdet. I och med att den nya utformningen av bäckfåran förses med översvämningsyta och våtmarksdel i reningsanläggningen skapas även möjlighet att på ett säkert sätt hantera skyfall upp till 30-årsflöden i Bällstaån.

Sedimentering möjliggör att näringsämnen, såsom fosfor och kväve, framförallt behålls i anläggningen. När det gäller tungmetaller ökar reningseffekten i och med växtupptag inom våtmarksdelen. Exempelvis kommer anläggningen avlägsna cirka 75 kilo fosfor per år från Bällstaån vilket motsvarar 50 % av det förbättringsbehov i vattendraget som Stockholms stad enligt det lokala åtgärdsprogrammet ska stå för. Det ska utredas vidare om en översvämning av dammarna vid ett 100-årsregn kan orsaka en uppvirvling av tidigare ackumulerat sediment.

Planområdet uppfyller i dag inte rekommendationerna från Naturvårdsverket för rekreationsområde på ekvivalentnivå 55 dBA för vardagsmedeldygn och ljudmiljön kommer på sikt att försämrats i och med spårutbyggnad på Mälarbanan. Detaljplanen möjliggör framtida åtgärder för att förbättra ljudmiljön.

I det fortsatta arbetet ska det säkerställas att dagvattenparken utformas så att Mälarbanans stabilitet inte påverkas negativt.

Mälarbanan och Lunda verksamhetsområde utgör riskkällor. På Mälarbanan transporteras farligt gods och inom verksamhetsområdet hanteras brandfarliga varor och kemikalier. En bestämmelse om att stadigvarande vistelse inte får uppmuntras inom

30 meter från spårområdet finns i plankartan. Verksamheterna i Lunda verksamhetsområde bedöms inte hantera brandfarliga varor eller kemikalier i den omfattningen att det utgör en olycksrisk för rekreationsytor i Tenstadalen.

Teknisk försörjning

I området för planerad dagvattenanläggning finns befintliga kablar som behöver flyttas. Befintligt ledningsstråk inom planområdet omhändertas. Samordning med ledningsägare ska ske.

Planprocess

Process

Planarbetet bedrivs med standardförfarande. Nästa tillfälle som ärendet ska redovisas för stadsbyggnadsnämnden blir vid antagandet.

Tidigare ställningstaganden i ärendet

Ärendet behandlades i stadsbyggnadsnämnden den 27 augusti 2020 vid beslut om planstart. Nämnden beslutade om planstart i enlighet med stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande.

Samlade synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Under samrådet har 17 yttranden inkommit varav 14 från remissinstanser och tre från sakägare och föreningar. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men synpunkter har framförts vad gäller bland annat geoteknik och stabilitet och behov av förtydligande kring påverkan på Mälarbanan som utgör riksintresse för kommunikationer. Detta utreds vidare inför granskning. Synpunkter rörande påverkan på dagvattenparken vid ett 100-årsregn, reningsberäkningar och hantering av risk har inkommit, vilket hanteras i det fortsatta arbetet. Även synpunkter avseende hantering vid uttorkning av dammarna under torra perioder har inkommit och ska studeras vidare. Remissinstanser är positiva till föreslagen användning och att nuvarande karaktär av öppen dalgång bevaras och vikten av överblickbarhet betonas. Det har också framförts att en groddjur- och bäverinventering behöver göras, vilket genomförts efter samråd. Sakägare och boende som framfört synpunkter lyfter att måsfåglar och kanadagäss riskerar samlas vid dagvattenparken och skapa störningar. Synpunkten regleras inte inom detaljplanen, men har framförts till Stockholm Vatten och Avfall.

Undersökning av betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret beslutar att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras.

Tidplan

Utifrån att erforderligt underlag för detaljplanens framtagande levereras enligt uppsatt projekttidplan samt att inga nya, oförutsedda omständigheter blir kända eller tillkommer under planprocessen förväntas följande tidplan:

Granskning	januari 2023
Antagande SBN	maj 2023

Planavtal

Planavtal har tecknats med byggaktören för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

**STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA
STÄLLNINGSTAGANDE**

Kontoret ser positivt på planförslaget då dagvattenparken är ett viktigt bidrag för att, genom rening av dagvatten från Lunda verksamhetsområde, uppnå god vattenstatus i Bällstaån. Inom dagvattenparken ska vatten fördröjas vid flöden till följd av stora regn för att undvika översvämning inom befintliga och planerade bebyggda områden. Planförslaget bidrar också till att stärka rekreativa värden genom nya gångbanor runt dagvattendammarna samt broar och utsiktsbrygga som tillgängliggör vattnet.

I det fortsatta arbetet ska det säkerställas att dagvattenparken utformas så att Mälarbanans stabilitet inte påverkas negativt. Det ska också studeras vidare om det går att undvika att dammarna torkar ut under torra perioder. Planbeskrivningen ska också förtydligas avseende från vilket område dagvatten kommer till dagvattenparken. Kontoret bedömer att inkomna synpunkter kan hanteras i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och att slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

SLUT